

<https://helda.helsinki.fi>

Säveltämisen pedagogiikalla tukea itseilmaisuuun

Sintonen, Sara

Metropolia Ammattikorkeakoulu
2021

Sintonen , S 2021 , Säveltämisen pedagogiikalla tukea itseilmaisuuun . julkaisussa
Opastajana säveltämisen polulla . Metropolia Ammattikorkeakoulu , Sivut 7-10 . <
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-306-0> >

<http://hdl.handle.net/10138/341233>

cc_by_nc_sa
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Sara Sintonen

SÄVELTÄMISEN PEDAGOGIIKALLA TUKEA ITSEILMAISUUN

Säveltäminen on kiehtova itseilmaisun muoto. On tärkeää, että mahdollisuutta säveltämiseen tarjotaan mahdollisimman laajasti eri koulutusasteilla ja monella eri pedagogisella tavalla. Se voi osua jonkun kohdalla juuri siksi itselle sopivimmaksi ja tärkeimmäksi ilmaisukeinoksi. Joku voi esimekriksi havaita, että asioiden ilmaiseminen sanoilla voi olla vaikeaa, mutta ajatusten saattaminen soivaan muotoon onkin luontevampaa. Tai että säveltämällä voi jopa ilmaista jotain sellaista, mihin esimerkiksi sanat eivät yllä.

Olen oppinut ajattelemaan Säveltämisen pedagogiikkaa (SÄPE 1–4) koulutusten myötä, että säveltäminen on oikeastaan kuin juttelua itsen kanssa. Se on mahtava keino tutustua itseän, koska siinä tarjoutuu mahdollisuus kuunnella ja ottaa kiinni omista sisäisistä, toisinaan piiloonkiin jäävistä aihioista, virroista ja koetuista vivahteista. Jo yksittäiseen ääneen saa mahtumaan niin paljon merkityksiä. Mitä minä tunnen ja ajattelen? Jos tilanteissa syntyy tuotoksia ja teoksia tai aineksia niihin, ovat ne tärkeitä ja merkityksellisiä ilmaisuja itsestä ulospäin, melkein kuin antaisi lahjan toisille ja maailmalle.

Itseilmaisun myötä yksilö tulee näkyvämmäksi. Kyse ei ole siten niinkään kasvusta kohti taiteilijuutta, koska kaikki eivät edes tavoittele sellaista. Kyse on keinovälikoimasta kuunnella itseään, tuoda tuoda omat ajatuksensa toisten tietoisuuteen, erittäin tärkeistä oman tahdon ja mielipiteiden ilmaisusta eri yhteyksissä. Moni ajattelee myös, että erityisesti tässä ajassa yhteiskunnassa pärjäämisen kannalta kyky ilmaista itseään tilanteisiin sopivilla tavoilla on oleellista. Itseilmaisun kehittäminen auttaa myös kehittymään kanssaolentojen tulkitsemisessä, kun erilaiset ilmaisut alkavat saada merkityksiä. Itseilmaistu myös vahvistaa vuorovaikutuksen lisäksi kokemusta itsestä toimijana.

Tunteiden ilmaiseminen soivan materian kautta on kiehtovaa. Jos itsensä ja omien tunteidensa näkyväksi saattaminen esimerkiksi sanojen avulla on haastavaa tai jopa vaikeaa, voi sen tehdä kuuloaistimukseen perustuen. Myös erilaisia tunteiden ilmaisua ja niiden variaatiota voi kokeilla kuunnellen itse tuotettua ääntä: Mitä tapahtuu, jos lisään tämän äänen voimakkuutta tai otan tähän mukaan toisen äänen? Miten saan aikaan esimerkiksi ujoa ääntä? Milloin ujo ääni ei enää tunnukaan ujolta?

Näkyväksi ja kuulluksi tuleminen on myös tahdon ilmaisua. Jokaisen olisi hyvä oppia jo pienestä pitäen ilmaisemaan, mikä vaikuttaa hyvältä ja milloin jokin ei käy. Osaatko ilmaista sen, miten toivoisit asian olevan? Se ei ole välttämättä helppoa, koska aina löytyy tyrmäämään pyrkiviä tekijöitä. Voi syntyä tunne ja vaikutelma, että oma ilmaisu ei olisikaan arvokasta tai tervetullutta. Siitä harvoin seuraa mitään hyvää itseilmaisun näkökulmasta. Jokaisen opettajan kannattaakin pysähtyä miettimään ja tunnistamaan sekä ehkäisemään ja poistamaan tällaisia tekijöitä erilaisissa oppimistilanteissa.

Itseilmaisuuun liittyy tietty vapaus, jonka ei soisi johtavan erehtymisenkään äärelä häpeään. Häpeä nimittäin heikentää meitä ja saattaa meidän toimimaan siten, että toiminta alkaa ohjautua ulkopuolelta. Yksilö alkaa liikaa joustamaan ja miel-

lyttämään toisia ja vähitellen katoaa aina vaan kauemmaksi itsestään ja omasta tahdostaan. Kun keinoja omaan itseilmaisuuun alkaa löytyä ja juttelu itsen kanssa, vaikka säveltämällä, on luontevampaa, alkavat muut myös paremmin huomata sinut. Silloin ei tarvitsekaan tehdä jotakin miellyttääkseen toisia vaan ilmaista itseään.

Pohdittaessa säveltämisen pedagogiikkaa itseilmaisuna alkaa se näyttäytyä toimintana, jossa ei lähtökohtaisesti tavoitella jotain tuotosta lopputulemana vaan oppimistavoitteet kohdistuvat itse työskentelyyn ja prosesseihin siinä. On suositeltavaa, että omia ideoita pääsee jakamaan toisten kanssa ja että työskentelylle on riittävän väljät ja avoimet lähtökohdat. Olennaista on toiminnan autenttisuus, jota opettaja voi kyllä tukea oppimistehtävin, materiaalivalinnoin sekä monipuolisten työkalujen avulla. Myös kaikenlaiset valinnan mahdollisuudet innostavat oppijoita tyypillisesti kokeiluihin ja sitä kautta monipuoliseen itseilmaisuuun.

Säveltäminen on erittäin kiinnostava itseilmaisun muoto. Säveltämällä voi oppia myös paremmin tuntemaan itseään ja tunnistamaan omia kokemuksiaan. Hyvässä ohjauksessa omassa ilmaisussaan voi kehittyä niin, että ajatusten ja kokemusten lukuisia eri vivahteita ja sävyjä oppii vähitellen jakamaan yhä monipuolisemmin ja syvemmin erilaisin soivin ilmaisuin. Se tuottaa monesti vilpitöntä rauhaa ja tyytyväisyyttä itselle sekä iloa toisille.

Kirjallisuus

Kauppinen, M., Sintonen, S., Harmanen, M. & Kauppinen, E. 2017. Luovan tuottamisen arviointi musiikissa sekä äidinkielessä ja kirjallisuudessa. Teoksessa E. Kauppinen & E. Vitikka (toim.). Arviointia toteuttamassa: Näkökulmia monipuoliseen oppimisen arviointiin. Opetushallitus. Oppaat ja käsikirjat / Opetushallitus, No. 2017:4, 127–139.

Malinen, B. 2012. Häpeän monet kasvot. Helsinki: Kirjapaja.

Sintonen, S. & Kumpulainen, K. 2017. Monilukutaito moninaisuutena, toimintana ja osallisuutena. Teoksessa R. Ruuskanen (toim.). Mitä tarkoittaa? AV-arkki: Mediataide monilukutaidon lähteenä. <http://mediataidekasvattaa.fi/oppimateriaalit/mita-tarkoittaa/>

Sintonen, S. 2019. Monilukutaito taiteen ja luovuuden hengessä. Teoksessa L. Huhtinen-Hildén & M. Lamppu (toim.). Sukkasäkkisoittimia ja spontaania kurarumbaa – Luovaa toimintaa varhaiskasvatuksessa. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja. Taito-sarja; No. 37. Metropolia Ammattikorkeakoulu, 40–45. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-183-7>.